

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl. 1/2, an
gd., 1/2, an 1 fl. 30 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., 1/2,
an 9 frcs., 1/2, an
1 frcs. 30 cm.

Focea apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Focea bisericescă-politică.

Insertiuni

Un sir garmond:
odată 7 cr., a doua oră
6 cr., a treia oră 5 cr.,
și de fiecare publica-
țiune timbru de 30 cr.

Tot ce privește focea
să se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»

în
Blaș.

Anul VI.

Blaș 26 Septembrie 1896.

Numărul 39.

Reflecțiuni.

Tocmai în zilele aceste se țin în Budapesta ședințele conferenței inter-parlamentare. La conferența acesta sînt reprezentate toate națiunile cu regim parlamentar, cu excepțiunea României. Este adecă cunoscut, că grupul român a refuzat a veni la Budapesta tocmai în anul milenar.

Cine a urmărit cu atențiune conferența acesta, a putut vedea, că mai bine reprezentată este — Italia. Preste șapte zeci de senatori și deputați au grăbit, să vină de cu timp la această conferență din capitala țării noastre.

Bine reprezentate sînt alt mintrea și parlamentele din Franța, Spania și Portugalia.

Faptul acesta ne impune o serioasă reflecțiune. Membrii parlamentului italian au plecat spre Budapesta tocmai atunci, când domnul Roberto Fava se făcea ecoul suferințelor noastre în inima Italiei, în eterna Romă.

Și să nu uităm, că grupul român își dăduse totă silința de a abate pe membrii parlamentelor străine, mai virtos înse pe deputații națiunilor latine, de la participarea la conferența din Budapesta.

Cu toate acestea Italianii s'au grăbit a participa într'un număr neobișnuit de mare.

Ce trebuie să zicem în fața acestui fapt? — Zică altul, ce-î place, noi vom zice, ceea ce am mai zis, că nu trebuie

să ne imbetăm cu apă rece, că drag Dómne forul Europei civilizate vede și aprețiază durerile noastre și va osîndi pe apăsătorii nostri. Am mai spus-o și o spunem din nou, că politica nu se face cu frase, ci cu fapte. Europa simpatizează cu popórele acele, cari își eluptă ele libertatea lor, ér nu cu acele, cari o cerșesc.

Europa a dovedit simpatia față de Greci, când s'au luptat pentru eliberarea de sub jugul turcesc; tot asemenea simpatie a dovedit față de România, când bravii ei fi au udat cu sânge de eroi câmpiile bulgare; simpatie a dovedit Europa față de Bulgari, când aceia conduși de un viteaz domn au sfărmat armata sêrbescă cu mult mai numărósă și disciplinată.

Noi singuri așteptăm, ca Europa să ne facă dreptate, și noi singuri apelăm la tribunalul Europei civilizate, ca și cum acest tribunal n'ar avé destul lucru pe acasă, ci ar fi făcut anume pe sama noastră.

Nu e vorbă, nu voim noi, să zicem, ca să ne eluptăm drepturile cu arme sângeróse. Trăim într'un stat cu instituțiunii parlamentare. Lupta, ce trebuie să o purtăm decî, e pe acest teren: pe teren constituțional.

Să fim siguri, că dacă pe acest teren am lupta așa, după cum ar cere interesul nostru național, am câștiga simpatiile Europei, pe cum le-au câștigat Irlandezii.

Dar noi nu am făcut așa, ci vè-

đându-ne preterați ne-am dat la o parte și am pus mâinile în sin în loc de a fi primit mânușa aruncată, în loc de a ne fi aruncat în luptă.

Și ce e urmarea? Urmarea e, că au venit membrii tuturor parlamentelor din Europa la Budapesta, au vèđut apoi lucrările regulării Porții de fer, și tot, ce au vèđut în Ungaria, au vèđut în colorii magiare, și de urma națiunii române nu au putut da nicăiri, deslușiri sincere și autentice despre Români n'au putut primi de la nimeni.

Ei bine! Póte fi între asemenea împrejurări mirare, dacă Europa nu ne cunoșce, și dacă în butul opintirilor grupului parlamentar din România chiar și parlamentele latine s'au grăbit a se presenta în Budapesta? Ori dór credem noi, că România are chemarea de a ne scóte noué castanele din foc?

E într'adevêr fórté tristă situația noastră. Trec decenii preste capul nostru. Împrejurările publice și private se schimbă, se crează situațiuni cu totul noué, posiții vechi și sigure se perd. Noi stăm la țermurii rîului, pe care curg evenimentele, și așteptăm cu mâinile încrucisate, până vor trece toate.

Nu scim cu adevêrat, ce nume să-î dăm stării noastre, să-î zicem amortélă, să-î zicem fatalism, ori cum.

Faptul e, că ne merge rêu de tot.

Noi credem, că e a unsprezecea órá, ca să ne trezim. În loc de a scrie foile noastre despre situația din Orient, despre visita țarului și despre înalta

Feuilleton.

Cérta pentru Cornul de aur.

Un cetățean zice în „Faust“-ul lui Góthe: „Nimic mai plăcut nu sciú în zile de Duminecă și de serbătóre ca o conversare despre rásboiú și larmă de rásboiú, când colo de parte îndêrpt în Turcia popórele dáu unul într'altul.“

Astăzi lucrul s'a schimbat în esența sa. Când colo de parte în Turcia popórele lovesc unul într'altul, atunci noi nici o dată nu putem scápa de presimțim nelinisitorii, și cum ar veni rîndul și la noi, ca aci să lóvim unul într'altul pentru Turcia. E fapt, că Orientul stápânesce politica cea mare, de și nu mai mult în chipul, ca pe când fanatismul islamului cu forța sa espansivă făcea, ca Europa să trémure.

Ea s'a frânt înaintea Vienei. Cu Cara Mustafa a cădút prestigiul turcesc pe uscat, și Don Juan d'Austria l-a nimicuit pe mare.

Dar pentru aceea Turcia totuși n'a înțetat a deveni primejdiosă pentru liniștea Europei. Evenimente mari, sguđuitoare de lume, cari s'au perîndat, acoperiră din când

în când primejdia și o mai depártară; dar ea tot de una s'a ivit din nou, și în chip mai constant de cât ori ce altă cestie ocupă posederea Constantinopolului cabinetele europene. Ba e fórté caracteristic pentru situație, că în popor a putut să se formeze axioma politică, că Turcia europeană își mulțămescé esistența singur numai faptului, că nici o putere mare a Europei nu concede celei alalte posederea Constantinopolului. De tot corectă nu e axioma acesta; căci într'adevêr numai Rusia e aceea, care se silesce spre posesia acesta; dar e adevêrat, că un sir de puteri europene nu concede Rusiei posesia acesta.

O excepție formeză póte astăzi Franța; căci ea concede Rusiei ori ce, dacă ea în schimb póte să ajungă din nou în posesiunea Alsației și Lorenei. Dar e întrebare, dacă politica franceză nu s'ar schimba în clipa, în care Franța ar fi ajuns în posesiunea Alsației și Lorenei. Alianța franco-rusescă ni-se pare a fi așa de grozav de nefiréscă, în cât se recere întréga mărime a maniei de rásbunare, ca să o țină tréză. Dór în Franța nu mai esistă om, care ar crede, că Germania amenință hotaréle ei, și dacă Franța astăzi ar lăpêda cu adevêrat și în chip se-

rios poștele sale de rásbunare, nimic nu s'ar împotrivi mai mult desarmării europene.

Din contră Anglia și Austria sînt în rîndul cel dintăiú puterile acele, cari nu vor să scie nimic despre aceea, ca Constantinopolul să fie în mânia Rusiei. Și acesta își are cauzele sale. Pentru amîndoué puterile acestea Constantinopolul e pórtá, prin care trece comerțul lor oriental. A fară de aceea dacă Rusia și-ar dobîndi o poziție tare lângă Marea mediterană, ea ar fi un concurent primejdios pentru Levante. Pentru Anglia mai e de mare moment și aceea, că Constantinopolul e o stațiune importantă spre India. Nu este port lângă Marea mediterană, care să se póta măsura cu Cornul de aur. Tóte flotele de rásboiú ale Europei încap într'insul. Să ne închipuim acum Rusia ca stápan al acestui port: ea ar pute să țină într'insul o flotă, care ar tăia Angliei drumul cel mai scurt către India. Și cât de capriciată e Anglia pe aceea, ca să-și păzescă India, juvâerul cel mai prețios al coronei sale, se vede de acólo, că ea aflându-se în posesiunea Egiptului lasă canalul de Suez, să se umple pe încetul cu năsip. Prin Marea roșie să nu póta adecă trece spre India nici o flotă de rásboiú, ér spre ajungerea acestui scop nu este mijloc

visită la București, ar fi mai, bine să scrie despre situația noastră de acasă și să facă o vizită amănunțită a tuturor morburilor, de cari suferim.

În medicină e lucrul cel dintâiu, să faci diagnosa și să nu ascunzi răul.

Să nu ne fie greu a ne recunoaște bóla. Să o cercetăm, să o analizăm și apoi — să trecem fără întârziare la terapie. Ți terapia trebuie să o facem radicală. Măsură de mijloc, lécuri alinătoare nu sînt de ajuns. Să luăm cuțitul la mână: să tăiam putregaiul, să storcem puroiul și să lăsăm numai ceea ce este sănătos.

Atunci cu greu, cu multe jertfe, cu nespuse abnegare, dar tot vom pute înregistra succese.

Atunci putem apoi să contăm la simpatiile Europei civilizate.

O lege în contra beției. — Cetim în „Germania“ din Berlin următoarele: „În decursul luptelor referitoare la codul civil s'a trecut cu vederea, că Reichstagul a luat poziție mai favorită ca ori când mai înainte față cu legea în contra beției plănuită de multă vreme. — Reichstagul în ședința sa din 13 Iunie a hotărît, ca petiția, în care reuniunea în contra abuzului cu beuturi spiritose cere, să se facă o lege spre combaterea beției, să se străpună cancelarul spre luare în considerare.“ — Ți la noi? La noi s'a ivit chiar și cestia, că nu e óre vrednic de pedepsă preotul, care cutéză a înființa în parochia sa reuniune în contra beției. Alt ministru nici nu póte să fie. Dór liberalii nostri au făcut statul nostru proprietar al dreptului de crișmarit în țara întregă. Ei prin urmare nu numai că nu vor să se împotrivescă beției, ci din contră trebuie să privescă de ideal al fericirii statului aceea, ca toți cetățenii să bea cât se pote de mult.

Este ceva în lucru. — În „Dreptatea“ din 21 a c. aflăm cu inscripția „Reflecțiuni „Unirii“ următoarea corespondință scrisă de „Un preot“:

„Permiteți-mi, ca în polemia, ce o aveți

cu „Unirea“, să ieați și eu parte, dar fórté obiectivă și pe scurt.

„Unirea“ afirmă, „că în inteligența noastră în zădar veți cerca simțemintul religios“.

„E drept, că partea cea mai mare a inteligenței noastre e ireligioasă. (Nu consimțim cu această afirmațiune până atunci, până când nu veți defini exact: când e omul religios, și când nu! Red. — Sacra simplicitas! Dór „Dreptatea“ însă-și a definit-o: Pentru ca să treci de om religios, ai să absolvezi cursul teologic, pe cum a făcut dl Vonigă, ori apoi să trimiți în ziua de Sân-Petru la biserică o lumină, pe cum a făcut dl Rotariu. Red. „Unirii“.) Acésta o constatez. (? Red.) Dar cine pórtă vina? Óre inteligența laică? . . . Ba, nu. Noi preoții purtăm vina! Preoțimea, care, durere, nu-și cunoaște chemarea. (Respect și onóre micel excepțiuni.) Dacă preoțimea și profesorii confesionali ar cugeta, că sînt trimiși a propaga religiositatea, ca prin ea să mărescă gloria lui Dumnezeu; dacă preoții numai în cât va și-ar pune mîna pe inimă și ar cugeta, că sînt servitorii lui Dumnezeu și nu a ómenilor, dacă preoțimea ar face numai a zecea parte din ce ar fi obligată a face „in integrum“, — atunci, sînt convinși, „inteligența noastră laică“ ar cerceta sta biserică satisfăcend porunci lui Dumnezeu.

„În specie:

„1. În privința școlilor medii confesionale nu avem ce ne plînge. Mai tot tineretul nostru umblă în școle confesionale, conduse de preoți, de unde ar aștepta omul, ca tineretul, când gata școla, să fie cătuși de cât religios, modest. Și esperința tristă ce ne arată? Óre aici tinerii sînt de vină? . . . Eu cred, că nu.

„2. În privința școlilor teologice Ți am sta, cum am sta, și durere, că majoritatea teologilor, când pășese din seminarele noastre romănesci, numai purtare religioasă nu au. (Ți răși onóre excepțiunilor.) În haîne scurte albastre, cu gileturi pestrițe și cu căte nu mai scii eu. Óre de ar fi primit dîșșil crescere religioasă fundamentală în seminariu, purta-s'ar așa? Óre teologii sînt de vină?

„3. În privința umblării la biserică e drept, că stăm rău. Dar cine e de vină? Laică? Nu, ci preoții! E lucru constatat și istoric, că numai cu „Ți și Ți cu pace să ne rugăm“ nu poți propaga și susține religiositatea. La acésta se recere predicare și Ți predicare. Numai și numai cu predica esplicând sta evanghelie, maiestatea ritului etc. poți spera, ca publicul să cerceteze bucuros sta biserică și să se împreune cu sftete taine. Óre cum stăm în privința acésta? Fórté rău! Cunosc o mulțime de biserică, unde dór nici când nu s'a ținut predică, — cel mult se cetia căzania, — din unica cauză, că Sfinția sa nu are timp. Să cugetăm la Dumnezeu și consciința. Majoritatea preoțimii e ocupată cu fel de fel de neguțătorii: de rachiú, porcú, lemne, bani etc., numai su biserică nu. E drept, că sîntem sêraci și trebuie să ne ocupăm și cu óre care ram de speculă, ca să putem exista. Dar ocupațiunea aceea să nu împedec în ale lui Dumnezeu și să ne dea în gând, că ar trebui să purtăm și reverendă.

„Noi, noi sîntem de vină și nu laică! Să recunoștem! De cât să așteptăm, mai bine să ne punem la lucru, plantând încă în școlă în mlădițele noastre religiositatea, purtând grija tineretului umblătorii în școle mai înalte, satisfăcend, dacă nu din zel, barem „ex offó“, datorinței de preot. Și atunci putem spera și putem fi convinși, că „inteligența va fi religioasă“; alt cum nu.

„Să zicem de trei ori „mea culpa“ și să medităm . . .“

Revista bisericescă.

Roma.

După cum anunță „Pol. Corr.“, de unăzi spre marea satisfacție a Sfinției Sale a sosit în Vatican scirea, că Msgr. Gregoriú Abdulah, mitropolitul siro-iacobit de Diarbecr, în urma siliunțelor Papei îndreptate spre reunirea bisericilor s'a întors în sinul bisericii catolice.

Se anunță, că în luna viitoare va fi consistor, în care vor fi făcuți cardinali

mai ieftin și mai practic de cât chiar umplerea canalului de Suez cu năsip.

Tot așa de puțin va Austria, să i-se închidă gurile Dunării. Ea nu va să vadă Dunărea închisă cu un drug în calea comerțului său oriental, care-l deprinde cu malurile turcesci ale Mării negre; acestea sînt interese vitale pentru Anglia și Austria; și așa Rusiei în înaintarea ei spre Constantinopol i-se pun neîncetat în cale aceste două puteri.

De aci provine și rancórea cea mare, ce o nutresee Rusia împotriva Austriei. Pe timpul revoluției unguresci din anul 1848 ea credușe, că și-a deobligat Austria așa de tare, cât va puté face în Petersburg politică austriacă. Țarul Nicolae I a fost zis: „Când grăese de-pre Rusia, firesce că înțeleg și Prusia.“ După anul 1848 adevêrat că n'a zis-o, dar sigur și-a gândit-o în lăuntru lui său, că el înțelege de o dată și Austria.

Întru adevêr situația de atunci a Austriei fuse fórté precară. Revoluția ungurescă fuse preste tot victorioasă. În tot casul acésta era pe atunci convicția cabinetului austriac: óstea lui Windischgrätz, carea pornise, să cucerescă Ungaria, se întorse într-o stare chiar desolată, și popórele austriace, atât cele italiene, cât și cele slave, nici de cum nu erau readuse la liniște. Chiar în Viena revoluția cea fórté serioasă abia fuse aruncată pe pămînt. Dacă situația nu s'ar fi părut pe atunci de tot desperată cabinetului austriac, acesta nu s'ar

fi rugat de Rusia, să întrevină în Ungaria. Intervenția asta a avut de urmare capitularea lui Górgy, și cestă din urmă a frânt revoluției unguresci spinarea. Prin acésta s'a întors fóea pe deplin, Austria s'a făcut stăpână preste revoluție și a ieșit întregă din lupta în contra ei. În Rusia intervenției i-s'a dat importanța, ca și cum ea ar fi scăpat Austria de sfârșit și de periclită.

Nu vom să cercetăm, dacă convicția asta rusescă a fost întemeiată, ori că Austria dór și fără de ajutorul rusesc ar fi aruncat revoluția cu timpul la pămînt. Destul, că aceea a fost convicția Rușilor, și că de aceea-și convicție erau stăpânite și alte cercuri nerusesci, mai ales cele revoluționare.

Acum veni la rind răsboiul ruso-turcesc, care se începu cu aceea, că Rusia cuprinsese principatele dunărene de pe atunci ale Moldovei și Munteniei. Răsboiul s'a continuat mai ales în Crimia și s'a sfârșit cu căderea Sebastopolului. Dar în principatele dunărene Rusia luă neîncetat poziție amenințătoare în contra Constantinopolului.

Atunci întreveni fără de veste Austria și sili pe Ruși, să iese din principatele dunărene. Austria le cuprinsese în calitate de putere neutrală. Rușii aveau deja de a se lupta împotriva Turcilor, a Anglezilor, a Francezilor și a Sardiilor, și aceștia închiaseră alianță deja și cu Spania și erau pe calea de a-și alia și Șvedia și Norvegia. Rușii între ast fel de împrejurări nu puteau să-și

cerce fórtă și în contra Austriei celei întrarmate din creștet până în tălpi și de aceea arătă Austriei o față acră și ieși din principate. Înse intervenția asta austriacă chiar și astăzi o ține Rusia pe răvaș, și fiind că înainte de aceea cu căți va aní intervenția Rusiei scăpase Austria de perire, în Rusia se vorbia acum în chipul cel mai aspru despre nerecunoștința austriacă. Fără de ea duse în tóte părțile convicția, despre care se zicea, că l-ar fi rostit un bărbat de stat austriac, că adecă Austria scie, să fie și nerecunoșcătoare, când lipsa o cere acés'a. E fórté îndoios, că un cuvînt atât de nediplomatic ar fi ieșit din gura unui diplomat; dar faima acéstuí cuvînt se colporta pretutindenea și în Rusia își avu efectul dorit: tradițiile rusesci sînt inspirate de amărăciunea cea mai mare împotriva Austriei.

Și asta e Ți și una din cauzele cele mai de frunte, pentru cari Austria se alipece așa de tare de alianța întreită. Austria izolată are să se témă de Rusia; acele-și poște de răsbunare, cari există în Franța în contra Germaniei, acele-și poște există și în Rusia în contra Austriei; intervenția Austriei puse capet răsboiului prin aceea, că Austria înaintase de-asupra peninsulei balcanice întregi asemenea unui zăvor și făcuse Rusiei imposibilă înaintarea spre Constantinopol.

(Va urma.)

următorii prelați: Msgr. Stonor, de origine Anglez, canonic în Lateran, Ciasca, călugăr Augustinian și secretar la Propaganda, Nocella, secretar papal, Altmayer arhiepiscop de Bagdad, Eschbach rectorul colegiului francez din Roma, pe cum și alți trei prelați din Franța.

Noul arhiepiscop latin de București Msgr. Hornstein va fi consacrat în 1 Octombrie de către Leopold Haas episcopul de Basel-Lugano.

Sfinția sa Leo XIII prin enciclica cea mai nouă, care se începe cu „Apostolicae curae“, întărește toate decretelor antecesorilor săi referitoare la chirotonirea după ritul anglican și declară de invalidă chirotonirea Anglicanilor, pe cari din nou îi recercă a se întorce în sinul bisericii catolice.

Ziua de 20 Sept. ca a 26-a aniversară de la răpirea statului papal din nou a fost folosit-o francmasonii spre a înscena în Roma demonstrații în contra bisericii. Dară de astă dată au avut puțin succes agitatorii necredincioși. Se vede, că poporul e sătul până în gât de domnia liberalilor și acum nu mai dă mult creștinism cuvintelor lor.

Regele Umberto, de și este încunjurat de inimizii bisericii, totuși ar dori, ca cununia fiului său cu fiica principelui de Montenegro să se celebreze în vre o biserică principală din Roma cu mari ceremonii îndeplinite de vre un dignitar bisericesc distins. Papa înse nu este aplicat a-i împlini întru toate dorința.

Revista politică.

Afaceri interne.

În ședința de Lună a dietei ministrul president a răspuns la interpelarea lui Ugron referitoare la visita țarului în Viena. El a zis, că întreita alianță, pe cum a stat în trecut, așa stă și azi, și puterile aliate numai se bucură, când se apropie și altă putere de politica lor. În cestiunea orientală atât politica Austro-Ungariei, cât și a Rusiei țintesc la conservarea statului quo.

În ședința de Marți s'a votat un ajutor de 500 fl. pentru congresul stenografilor și s'a cerut 24,000 fl. pentru aranjarea conferinței interparlamentare de pace.

Dissidenții liberali au ținut în săptămâna trecută o conferință sub presiunea contelui Szápáry Gyula, în care au abzis de o cam dată de fusiune și sînt hotărîți a pași la proximele alegeri ca partid opozițional.

Unele ziare magiare aduc ca pozitivă scirea, că ministrul Bánffy ar fi propus monarhului disolvarea dietei, și monarhul după ce s'a convins, că cu dieta actuală este imposibil a urca cuota la 35%, și-ar fi dat învoirea, să se disolve dieta. Când se va întâmpla acesta, nu se știe încă.

Conducătorul partidului național magiar, contele Apponyi, a ținut Duminică un discurs politic în Timișoara. El face responsabil guvernul pentru situația tristă economică și politică, în care se află țara. Partidul național a fost aplicat la o fusiune onestă cu cele alalte partide, cari stau pe baza pactului de la 1867,

dară partidul liberal s'a purtat nesincer, și ast fel planul fusiunii nu s'a putut executa. Trecând la cestiia cuotei zice, că guvernul s'a învoit a o ridica pentru Ungaria, de și poporul prea îngreunat nu e în stare a mai purta și această sarcină nouă. La închierea convenției vamale cu Austria, dacă nu se revede tarifa, încă suferă Ungaria daune considerabile. Arată, că administrația influențează alegerile în favorul guvernului. Trecând la cestiia naționalităților afirmă, că cei ce împart poporul la alegeri după confesiuni și naționalități, fac rele servicii țării, căci pericolele comune, cari ne amenință, numai cu puteri unite se pot delătura. Roga pe alegătorii de limbă română, să întrebe redacția „Dreptății“, că ore cetățenului român din Ungaria nu-i pare rău, că grânele din România fac, să scadă prețul bucatelor la noi? Națiunea politică unitară însumă, că fie care cetățean ungar, ori de ce limbă ar fi, are drepturi și datorințe în o formă. În cadrul acestora fie care naționalitate își poate desvolta liberă cultura. Provocă pe cetățeni, ca la alegerile, ce se apropie, să arete reguli prin votul lor, cumcă țara e nemulțămărită cu stările de azi. Vorbirea ținută unguresce și nemțesce a fost tălmăcită în limba serbescă de deputatul Drakulici, era în cea română de Petru Jurma.

Anglia.

Espedițiunea africană înainteză spre Dongolo încet, dară sigur. Încetând colera, armata engleză a ocupat orașul Kerman de pe țărmul drept al Nilului și El Hafir de pe țărmul stîng. La ocuparea acestor două puncte strategice dervișii au fost respinși avînd perderi mari.

Armenii persecutați de Turci își află cei mai sinceri părțimitori în Anglezii. Bureauul central al comitetului armenesc din Londra este compus în partea cea mai mare din Anglezii. Presa engleză, nu numai cea opozițională, ci și cea guvernamentală scrie cu interes despre suferințele creștinilor din Orient și pretinde, să se pună frîu fanatismului musulman cât mai curînd.

Italia.

„Osservatore Romano“ publică o scrisoare a Msgrului Macariu datată din Adisababa în 14 August și adresată cardinalului secretar de stat Rampolla, în care se zice, că regele Menelic atât la sosire, cât și în o audiență solemnă din 12 August a primit pe administratorul patriarchal Macariu cu toate onorurile cuvenite Sfîntului Scaun. Macariu s'a dus însoțit de 60 de membri ai clerului abisinian în palatul regesc, a înmănat lui Menelic scrisorile Papei și i-a spus scopul misiunii sale. Menelic a răspuns: „Papa e părintele nostru al tuturor și are dreptul, să ne scrie și să ne exprime dorințele sale. Ne vom mai revede și vom vorbi despre afacerea acesta cu de-amîmuntul.“ La sfîrșitul scrisorii sale Msgr. Macariu își exprimă sperarea, că în curînd va pute notifica Sfîntului Scaun eliberarea Italianilor captivi.

Turcia.

Situațiunea continuă a fi nesigură. Despresultanul se susține și acum, că ar suferi de un morb incurabil. Poliția în fie care zi descopere comploturi armenesci, deposite de materii esplosibile și scrisori revoluționare de ale Armenilor, dintre cari un număr mare a părăsit Constantinopolul, era alții zac în temnițele turcesci. Se zice, că scirile referitoare la agitațiunea armenescă ar fi în mare parte scornite de către Turci spre a-și justifica în ochii lumii crudelitățile, ce le comit față de Armeni. Năile de război ale puterilor nu-i mai sparie pe Turci. Ei s'au dedat cu ele și știu, că puterile europene cu greu se resolvesc a pași cu forța armată spre complanarea afacerilor din Turcia.

O cetă de soldați puși ca sentinelă la palatul Yildiz s'au revoltat denegând superiorilor ascultarea. Ministrul de război a trimis în contra lor pe elevii școlilor militare și două batalioane de ostași. După o luptă de 2½ ore revoltații au capitulat. Pe arena de luptă au rămas preste 200 de soldați, între ei și mulți elevi militari. Ostașii turci fanatisați consideră de prea blîndă tractarea guvernului față de creștinii.

Correspondințe.

Selagiü 1 Septembrie 1896.

Onorată Redacțiune!

»Calamitățile trecute dovedesc îndestul, că conform promisiunii lui Dumnezeu Biserica tot de una e espusă atacurilor, înse nici când nu va fi învinsă. Persecutorii ei vor peri, Biserica rămîne în integritatea Ei cea veche.«
Piü IX la 6 Ian 1875.

Trăim la finea unui secul, care poate fi mândru de rezultatele obținute pe toate terenurile științelor, mai cu samă pe a celor naturale. Invențiunii, ca și cari la începutul acestui veac dora nici visa nu ar fi putut nimeni, construcțiuni miraculoase, ce te pun în uimire, și multe altele toate sînt produsele geniului filor acestui secul, carele în această privință cu drept cuvînt se poate numi seculul progresului și al invențiunilor.

Dar cu cât am înaintat și înaintăm în științele naturale îmbrățișate azi de toți, cari țin cont de un nume ore care, cu atât mai mare regres se manifestă în ale religiunii și religiosității. De o parte indolență, lipsă de interes adevărat către ale religiunii, de altă parte persecuțiunii fără sfîrșit, parcă a reinviat timpul persecuțiunilor antice, cu deosebirea, că acum voesc să-i ucidă pe creștinii mai mult moralicesce de cât corporal-minte.

Nu-mi e scopul a înșira aci urmările revoluțiunii franceze desastrose pentru biserică, nici a descrie persecuțiunile, ce au decurs în Franța ori la anii 30—40 în Spania și Portugalia, pe la anii 50 în Rusia, Kulturkampful din Germania ori cel erupt acum aci la noi. Aceste toate sînt acuma faits accomplis. Dar ce a dat naștere, care a fost acel izvor, din care au isvorit, cari au fost împrejurările augmentătoare ale trecutelor, — și cu siguranță matematică pot zice, — încă următoarelor persecuțiuni? Răspunsul e: ura față de tot, ce e sfînt, manifestarea și lățirea urei pe calea publicității cu ajutorul unor cărți antireligioase, dar mai

virtos prin mijlocul cel mai periculos, care e presa anticatolică.

Dureros, adânc întristător e, că de un timp, ba pot zice chiar de câți va ani încococe a prins rădăcinii un curent periculos antireligios și în presa noastră română: o dată sînt atacate unele instituții bisericesci, altă dată persoane bisericesci, și mai tot de una aședămintele bisericii noastre gr. cat., clerul gr. cat. Nu voesc, să zic cu acesta ori să doresc, ca și frații noștri neuniți să fie împărtașiți în mod egal de această binefacere (?), ferescă Dumnezeu! — ci numai le amintesc ca o împrejurare ușor observabilă, pot zice bătătoare la ochi. Ba în timpul din urmă din incidentul mileniului și în legătură cu acesta când cu esmiterea cercularilor arhieresci referitoare la serbările bisericesci unele foi românesce cu o vehementă demnă de alte cause lovesc în capii bisericii noastre gr. cat. Fără să înșir aci acei articli ai unor ziare de ale noastre, în cari au fost atacate biserica noastră, instituțiunile bisericesci și unele persoane, în timpul mai nou mai virtos arhierii, și și unii din cler, căci atunci ar fi de lipsă, ne-ar costa spaț, de care nu putem dispune, ba ar forma o carte destul de voluminoasă. Să discutăm puțin cestiunea de principiu, *că adevărată competentă e presa, să judece și să critice faptele și dispozițiunile arhierescilor și aședămintele bisericesci? Ce scop urmăresce ea cu atare scrieri? Corectă-i este procedura? Și cari sînt urmările unor ast fel de articli?*

Orî care fôe, fie de ori ce soiū, cu ocașinea aparățiunii își desvôltă programul seū desfășurând în liniamente generale principiile, ce o vor conduce, și acest program, aceste principii caracterizează acea fôe, aceste formeză, cum am zice, ființa acelei foi. Ziaristica noastră românească și-a ales de program apărarea drepturilor noastre naționale esistente și eluptarea celor competente și celor fără drept cassate. Prin urmare competența ei cade în sfera activității naționale-politice a Românilor, și în legătură cu acesta are ea a îndrepta opiniunea în o direcțiune salutară cauzei, a convinge pe cei dubitanți și increduli despre îndreptățirea luptei, a desvôlta simțul național, a încuraja pe cei fricoși, a desfășura bazele de drept ale pretensiunilor naționale etc. Acesta este dreptul presei, dar tot o dată și datorința ei.

Acuma e întrebarea, că ore are ea drept, compete-i, să se amestece și în afaceri bisericesci, competentă e a discuta cauze curat bisericesci și a cualifica unele instituții ale bisericii gr. cat., numai pentru că aceea e catolică, — după buna chibzuélă a unora, fie chiar și iurișii bisericesci, — de rele sau neconveniente cu natura și caracterul poporului român? Ori cine va răspunde, că o fôe politică, carea nici și-a pus de scop tractarea cestiunilor pur bisericesci, nici judecă cu obiectivitatea recerută în atare casuri, nici se îngrijesce de puteri apte pentru a discuta cu ba-ă, nu e îndreptățită.

A doua întrebare e, că ore competentă e o fôe politică a judeca dispozițiunile disciplinare ale Arhierescilor, fie că se referese și la ținuta politică a subalternilor?

Din capul locului am zis, că voesc a discuta cestiunea de principiu. Deci abstrag de la alte împrejurări, pe cum e, că ore corecte sînt ori ba anumite dispozițiuni ale capilor bisericii din punct de vedere fie disciplinar-bisericesc, fie național. Cestiunea

de principiu este întrebarea de mai sus. Să vedem deci.

Scim, că Arhierescii sînt capii, superiorii bisericii și urmașii Apostolilor, cari de la însuși Răscumpărătorul au primit potestatea sublimă de a conduce nea bisericii, pe credincioși în portul fericirii eterne. Nu numai că se îngrijesc ca păstorii de satisfacerea tuturor îndigiștelor spirituale ale credincioșilor întindându-le mijlocele necesare prin chirotonicirea și dispunerea de preoți, prin împuternicirea acelora de a asculta mărturisirea păcatelor și a întinde balsam vindecător sufletului rănit prin păcat, („Căroră veți ierta păcatele, se vor ierta lor, și căroră le veți ține, vor fi ținute“ Ioan 20, 23.) nu numai că se îngrijesc, ca cei chemați să fie instruiți în adevărurile necesare pentru dobîndirea fericirii eterne conform misiunii primite de la însuși Întemeiătorul bisericii, („Mergînd învățați toate neamurile botezându-i“ etc. Mat. 28, 19. „Mergeți în totă lumea, vestiți Evangelia la totă zidirea“ Marc 16, 15.) ci tot o dată au dreptul și datorința de a guverna, („Pe cum m'a trimis pe mine Tatăl, și eu vă trimit pe voi“ Ioan 20, 21. „Datu-mi-s'a mie totă puterea în ceriū și pe pămînt. Drept aceea mergînd“ etc. Mat. 28, 18. „Pasce mieluseii mei, pasce oile mele“ Ioan 21, 15—17). Deci au dreptul, — și acesta ne-o dicteză și însăși mintea sănătôsă, — de a guverna, prin urmare au putere, să facă dispozițiuni disciplinare necesare pentru înțelepța și salutară conducere a bisericii.

Acuma se nasce întrebarea, că stînd lucrul ast fel, îndreptățită, competentă e ziaristica a judeca și respective a critica dispozițiunile disciplinare ale arhierescilor? Ca răspuns întreb, că cine a concredut presei, cine i-a dat dreptul, să o facă acesta? Răscumpărătorul nostru, când a zis: „Pasce oile mele, pasce mieluseii mei“, nu a zis și așa: „Eără ziaristicii îi dau dreptul de a supraveghia, a controla și critica faptele și dispozițiunile vóstre.“ Ore „Bihorénul“, care cu atata vehementă erumpe în contra arhierescilor și a „Unirii“, în loc de a disciplina pe aceia, cari în adevăr au lipsă de instrucțiunii în cauze naționale, găsit-a undeva în S. Scriptură un atare pasaj ori și numai cevași, din care să o pótă documenta acesta? Ore aceia, cari cu un indiferentism condamnabil, ba une ori conduși de ură neîmpăcată față cu biserica adevărată a lui Christos o atacă din zi în zi, dat-au de vre o urmă în s. Scriptură ori în scriptele ss. Părinții, cu ajutoriul căreia să pótă justifica faptele sale, să pótă cualifica nu zic de îndreptățite, dar barēm de conveniente atacurile îndreptate în contra instituțiunilor bisericii și în contra Arhierescilor gr. cat.? De cum va au găsit, să le vedem. Dar acéstă plăcere nu o vor puté căștiga inamicilor bisericii. Va afla înse „Bihorénul“ acéstă admonițiune a s. Apostol Paul: „Ascultați pe mai marii vostri și vă plecați lor, *că aceea priveghéază pentru sufletele vóstre*, ca cei ce au, să dea samă, ca cu bucurie acesta să facă, *eră nu suspinând*, că acesta nu vè este vóuè de folos“ (Evr. 13, 17.); și vor găsi, ceea ce așa de adese ori aud, fără a cugeta înse și a medita serios asupra însemnătății adevărate, acéstă zisă: „Ce folos este omului, de ar dobîndi lumea totă, eră sufletul seū își va perde? Sau ce schimb va da omul pentru sufletul seū?“ (Mat. 16, 26.) Nici o dată nu vor găsi înse vre un cuvînt barēm,

cu ajutoriul căreia să-și pótă justifica procedura incorectă.

Dacă Dumnezeu nu i-a dat acest drept presei, cine o a îndreptățit dară? Au dóră poporul, a căruî interese trebuie să le reprezente și apere ziaristica? Zicem și ținem, că „Tribuna“ e organul oficios al comitetului central român și prin urmare al poporului român. Ei bine! Dar ore poporul român datu-i-a vre o dată dreptul, ca să-i critice în mod revoltător, să-i bătjocorească neîntrerupt pe aceia, pe cari poporul îi consideră de ceea ce sînt, părinți sufletesci, și pe cari îi încunjură cu o aureolă gloriôsă sciînd fôrte bine și fiind pe deplin convins, că aceia sînt urmașii Apostolilor, cari conlucră numai și numai pentru fericirea lui temporală și eternă desprețind ori ce alte considerațiuni laterale din cari dóră ar avé ceva folos temporal? Dacă da, atunci să vedem, când, în ce formă și prin cine i-a dat dreptul? Chiar o fôe, carea e organ oficios, are datorința cea mai strictă a fi precaută în publicarea diferitelor sciri, a fi tot de una obiectivă, și să-i fie scopul principal a tracta cestiunile, ce cad în cadrul programului ei, cu serioșitate bărbătôsă, fără atingerea unor persoane și instituțiuni sfinte. Dar foile noastre și mai ales unele dintre ele cu o predilecțiune vîneză după sciri, cari se referese la persoane, și prin acéstă vatēmă pe ceterori presupunînd despre ei, — pe cum ori cine pótă deduce, — că le plac mai mult birfeli de ale babelor de cât articli sciîntifici și scrieri serioșe, instructive. Aci îmi vine în minte, cum o dată doi studenți se consulta, să edea ei o fôe. „Vom căștiga 2—3 ómeni mai cu nume din jurul acela, unde va apără fôea, vom reproduce scirile apărute în alte ziare etc.“ zise unul. „Ei, și apoi?“ zise cel alalt. „O fôe cuprinde mult și trebuie să fie interesantă.“ „Nu face nimic,“ răspunse cel dintâi; „azi vom scrie pentru esemplu așa: — Din isvor sigur scim, că în curînd va erumpe un răboiū european; în Rusia e mobilisată deja armata, Germania concentrează trupele. În orașul M. e fómete mare, doi ómeni au și murit în urma acesteia. A. și B. au duelat din cauza unei afaceri delicate, în carea e mestecată și persóna C. — Și așa mai departe. Er în numărul următor vom șcări din ele, p. es.: — Din mobilisarea Rusiei atata a adevărat, că un regiment e dispus în Caucas pentru susținerea păcii dintre locitori de acolo; Germania face mari pregătiri pentru reușita manevrelor, din care causă din unele ținuturi chemă la serviț și pe rezerviști. În orașul M. doi indiviți în urma beuturii consumate în cantitate mai mare au cădut pe stradă și numai cu ajutor străin au putut fi duși la locușele lor. Duelul lui A. cu B. a isvorit din o cértă pentru o țigaretă, în urma căreia A. a svirlit un calup cătră capul lui B.; acesta înse cu o istețime rară (ambii au fost pantofari!) s'a dat de pămînt, și calupul adus în mișcare nedând de pedecă a sburat cu putere, până ce a venit în atingere cu nasul lui C., carele de la spatele lui B. rîdea cu dulce de cértă celor doi până în momentul fatal, când a trebuit, să se convingă și el despre adevărul proverbialului: Inter duos litigantes tertius gandet (?). — Apoi vom trage în noroiū fără considerațiuni pe unul ori altul, vom lovi fără cruțare, — pe dreptul ori nedreptul, nu împörtă, — în aceia, cari nu ne pot ori nu voesc, să ne strice. Așa vom lucra și mai de parte, și sigur,

că întreprinderea noastră va înflori." — Nu voesc, să zic prin aceste, că ziaristica noastră ar fi ajuns deja la acest grad al perfecțiunii (?); dar a dese poți ceti numeri, cari samănă mult cu mai sus descrisa „proiectată" fœe. Și poporul român își află ôre plăcere în atari lucruri? Aș dõrã a chiar dat împuternicire, să scrie ziarele în âst mod, să apostrofeze pe Archierei cu epetete, cari îți vatãmã simțul estetic și obrajii îți roșesc de rușine, când citești așã expresiuni în ziare romãnesci? Nu pot crede, e cu neputință din simpla causã, că nu are drept nici poporul, să plenipotenteze ziaristica spre a purcede așã.

Și apoi dispozițiunile disciplinare ale Archiereilor sînt afaceri interne ale bisericii, în cari, — lucru fõrte natural, — presa nu are nici un drept de amestec. Sã vedem numai casuri. Obvine o dispunere a cutãrui preot în ôre care parochie. Un altul asemenea ar fi voit, să dobîndescã acel beneficiu, și nesuccedîndu-i se pune și atacã în foi pe Pãrintele lui. Fõea publicã cu plăcere, cãci i-se dã ocaziune a lovi din nou în unul din capii bisericii. Ôre corectã e acestã procedurã? Ôre cine voesc, să ajungã ôre ce demnitar, — zicem canonic, — și prevede, că nu-i va succede, (sigur pentru-cã-i lipsesc calitãțile recerute). Se pune deci și scrie articli vehemenți plini de atacuri la adresa archiereului sãu, disqualificãnd cu o cale și persoanele, despre cari scie, că în urma multor calitãți bune, pe cari el nu voesc, să le recunoscã, sînt dõrã preferiți. Zarul dã loc acestor atacuri cu bucurie, cãci i-se îmbie ocaziune de a sbicui instituțiunii și persoane bisericesci. Bine lucrã acel ziar? Face episcopul o dispozițiune pentru diecesã. Ôre care va dintre preoți se ia și dã publicitãții acea dispozițiune cãlcãnd în picior și cele mai elementare recerinte ale onestitãții individuale, cãci violãzã secretul, de și nu cel oficios, dar cel natural. Și dacã am și presupune, fãrã înse a concede, că ôre ce dispozițiune archierescã ar fi nu numai injustã, ci ar cuprinde chiar pecat, și atunci încã alte sînt cãile și mijlocele, cãci pe cum zice un scriitoriu: „Nec iuvat dicere bono publico expedire, ut delicta detegantur: id aliquando verum est, sed generatim maius malum esset ea patefacere, inde enim pax et tranquillitas turbaretur, fraenum tolleretur ad alia crimina vitanda ac caedes saepe invehentur." Dacã acestã e așã despre singularitãti, cu cât mai virtos se pôte aplica la persoane bisericesci și mai ales la superiori bisericesci! Ar trebui. să scie atari preoți, — cãci numai preoți pot fi aceia, cari trimit cercularele archieresci ziarelor spre publicare, — că va fi grea rãspunderea lor înaintea Pãstorului celui bun, și că nu stima, ci disprețul confrãților îl trag asupra-și prin atari fapte.

(Va urma.)

Noutãți.

Din Archidieceșã. On. Ioan Horșã preot în Bia și notariul districtului protopopesc al Biei e numit administrator protopopesc al numitului district.

Internatul și școlã de fete din Beiuș s'au deschis cu mare solemnitate Duminecã fiind de fațã fundatorul lor Escelența Sa Episcopul Michail Pavel, corpul didactic și alți inteligenți romãni din Beiuș.

Darea suplementarã pentru școlile de stat. Episcopul de Muncaciũ provõcã pe preoți

ca pe directori de școlã, ca sã-i raporteze, cã pe unde pe lângã școlã confesionalã susținutã de credincioșii gr. catolici se aflã și școlã poporalã de stat, scotu-se și de la poporul gr. cat. 5% pentru școlã acestã. Acolo, unde poporul susține școlã confesionalã contribuind spre acest scop cel puțin 5% dupã darea directã, în sensul §-ilor 35 și 36 ai articolului de lege 38 din 1868 nu este obligat a solvi și pentru școlã elementarã de stat. Fiind cã organele zelõse ale statului nu numai în diecesa de Muncaciũ, ci și pe la noi vor supune poporul la contribuiri pentru școlile de stat, pe acolo, pe unde avem școlã noastrã, atragem atențiunea preoțiunii asupra legii citate. Cumã ia-se dare pentru școlile de stat, se pôte vedã din libelele de dare.

Societatea pentru fond de teatru român își va ține adunarea generalã anualã în Fãgãraș în zilele de 27 și 28 a e.

Monument milenar în Slavonia. În 19 a c. s'a inaugurat monumentul milenar ridicat la Zimony pe teritoriul Slavoniei. Serbãrile de inaugurare n'au mulțãmit pe patrioții magiari. Ele au decurs în cea mai mare liniște și fãrã însuflețire. Semn cã s'au fãcut la poruncã. Guvernul a fost reprezentat prin ministrul Croației Josipovich, care și-a început croațesc discursul festiv. Primariul orașului a salutat pe ôspeți în limba germanã. Municipiile vecine din Ungaria n'au fost invitate la serbare.

Pentru inaugurarea statuei lui Árpãd pe Timpa lângã Brașov magistratul orașului a votat 2000 fl., pe cum și spesele pentru primirea ôspeților, suma cãror spese o va statori o comisie de 25 membri. Asemenea a luat orașul în grijea sa pãzirea statuei. În ședința din 17 a magistratului, când a fost la ordinea zilei cestia monumentului, reprezentanții romãni și o parte dintre Sași au combãtut tendența de a ingreuna orașul cu spese milenare. Majoritatea adictã guvernului înse a hotãrit suportarea speselor amintite.

Cum se curentãzã beneficiile bisericesci anglicane. „Church Patronage Gazette" cuprinde în privința acestã anunțuri de necrețut. Aci se fac oferturi de schimb de beneficii, ca și cum ar fi vorbã de articli comerciali de cei mai de rînd. Unul laudã concurenților o stațiune parochialã cu aceea, cã ea are în apropiare rîuri, în cari sînt fõrte mulți pãstravi, altul cu aceea, cã „sînt în apropiare cãni pentru vînatõre parforce", al treilea cu aceea, cã în jur e „societatea cea mai bunã". Ca dovadã despre aspirațiile aceștea anglicane dupã o viațã pãmîntescã cãt se pôte de plãcutã, pôte servi urmãtoriu anunț: „Stațiune de rector, venit netto Lst. 290 din decime și arîndi. Casã parochialã fõrte frumõsã și plãcutã cu trei odãi de receptie, șapte chilii de durmit și alte încãperi, grajd bun, grãdinã escelentã de põme și flori, bisericã în rînd și în vecinã de casã. Numãrul sufletelor cam 250. Positiõ fõrte sãnãtõsã, dõnã milurã englezescã de la tîrg, stațiune de cale de fer, nu departe de London. În jur societate bunã. Diecesa Norwich. Prețul Lst. 2100."

Achitare. De un timp în cõce procesele de presã ale aderenților partidului popular ca și cele politice ale Romãnilor se terminã cu condamnarea acusaților. La pertractarea ținutã Lunã înaintea curții cu jurați din Budapesta redactorul ziarului „Alkotmány" Bonitz Ferencz, acusat pentru agitare în contra confesiunii israilite, a fost achitat. El a fost tras la rãspundere pentru un apel de prenumãrare la fõea „Christliches Volksblatt" și pentru traducerea din limba germanã a cãrții lui Freimuth Bernardin intitulatã „Istoria uciderilor jidovesci pãnã în zilele noastre". În cartea acestã se înșirã uciderile rituale ale Jidovilor pãnã în timpul nostru. De motive ale pretinșelor ucideri se aduc ura Jidovilor fațã de creștinã, superstițiã de a folosi sãngele de creștin ca medicinã și spre alte scopuri superstițioșe, credința deșertã, cã prin uciderea creștinilor

își rãscumpãrã sufletele de la pedepsã de veci. Jurații cu unanimitate au declarat, cã autorul numitei cãrți nu e Bonitz, decã nu e responsabil pentru cuprinsul ei. Ce privește apelul, cu 10 contra 2 voturi a fost declarat de nevinovat, și ast fel tribunalul a enunțat sentența de achitare avẽnd erarul sã supõrte spesele procesuale.

Procesele pentru agitație se continuã, și acusaților li-se dietãzã cele mai grele pedepse. Înșirãm aci osîndirile cele mai noue. În 24 a c. la tribunalul din Alba-Iulia dupã multe șicanãri și trãgãnãri s'a pertractat procesul intentat dlor Vasiliũ Morariũ (de present preot în Poiana Aiudului), Crucian Simu invetãtor în Ciufud și Ioan Simu teolog în Blaș, toți de nascere din Ciufud. Acești trei tineri au conceput laudabila idee de a înființa cor bisericesc din tinerimea adultã. Deprinderile în cãntãri le țineaũ în școlã. Pe timpul procesului Memorandului poliția noastrã pretutindenea vedea numai agitație. Așã și în deprinderile amintite. Gendarmii încreduți de puterea lor au mers, să împraștie pe cãntãreți, ceea ce nesuccedẽdu-le au denunțat pe domni V. Morariũ, Cr. Simu și I. Simu, cã agitã în contra statului și a națiunii magiare, pe lângã aceea pe dl Morariũ, cã li-s'au opus. Tribunalul la pertractarea finalã au chemat ca martori numai pe gendarmii denunțatori, erã alți martori n'a admis. Apãrarea acusaților a susținut-o dl avocat Patiaã dovedind nevinovãția clienților sãi. Tribunalul a osîndit pe V. Morariũ la 1½ an temnițã de stat și 300 fl., pe Cr. Simu la 1 an temnițã de stat și 200 fl. și pe I. Simu la ½ an și 100 fl. amendã în bani. Condamnații au insinuat recurs. — Tot în 24 a c. la denunțarea gendarmilor tribunalul din Alba-Iulia a osîndit la cãte un an temnițã de stat pe doi țãranii din Doștat sub cuvînt, cã în crismã au pronunțat cuvinte vãtãmãtõre la adresa națiunii magiare și a statului. — Tribunalul din Sibiu a condamnat Sãmbãtã la 8 zile temnițã ordinarã pe invetãtorul Petru Onea pe motivul, cã a strigat „Sã trãescã Dr Raț", când acesta s'a întors de la procesul Memorandului.

Congresul internațional de pace s'a deschis în 17 a c. în Budapesta fiind bine cercetat. Magiarii au fãcut tot posibilul, ca splendorã milenarã să orbescã pe membrii congresului. Congresul s'a ocupat și de crudițiile din Turcia, pe cari le-a reprobat. În 22 s'a deschis și a VII-a conferențã internaționalã de pace.

Congresul emancipãrii femeilor s'a deschis în 20 a c. în Berlin fiind de fațã preste 500 de femei din diversele țãri ale Europei. Obiectul desbaterilor l-au format educațiunea femeescã și mijlocele spre a eluipa femeilor dreptul, ce li-se cuvine în societate.

Profesor dispãrut. Aflãm din unele foi magiare, cã profesorul Jánosy Gãbor de la gimnasiul ref. din Oraștie preste feriile de varã a plecat în strãinãtate spre a-și completa studiile istorice. Intențiunea lui a fost de a cãlãtori prin Rusia și Finlanda, de acolo prin Svedia și Anglia și a se întorce prin Spania. Darã de la plecarea lui nu se mai scie nimica despre el.

Medic acusat pentru omor. Un avocat din Pecs, murindu-i unica fiicã în etate de 19 ani, a acusat pe medicul ei pentru neidere de om din negrije provocãndu-se la §-ul 291 al cod. pen. Anume pãrintii au susținut, cã fata pãtimește de nervositate și anemie, pe când medicul a tractat-o ca pe tuberculosã, decã aplicãnd medicinã necorãspunãtõre l-a causat mõrtea. Dupã ce și alți doi medici, cari au vizitat-o, pãnã ce era în viațã, au constat, cã ea pãtimește de tuberculosã, tribunalul a respins cererea avocatului de a se desgropa cadavrul defunctei și a sistat urmãrirea medicului.

PARTE SCIINTIFICĂ-LITERARĂ.

Jertfa creștinilor.

Comentar al Liturgiilor bisericii grecești.

(Continuare.)

Având în vedere însemnarea asta simbolică neîndoiosă a impuneri mânilor putem presupune deja a priori, că impunerea mânilor rînduită în jertfele sângerose ale legii lui Moisi simbolizează asemenea o străpunere. Și fiind că în dată după impunerea mânilor pe animalul sacrificial urmăzează junghiarea animalului și vîrsarea sîngelui lui, și fiind că acestea din urmă se reprezintă motivate numai prin impunerea aceea a mânilor, putem, să ne gândim aci numai la străpunerea păcatului și vinei de pe jertfitoriul pe animalul cel nepetat și nevinovat. Și gândul acesta ni-l mai întărește și mărturisirea aceea tradițională a Iudeilor, după care nu numai în jertfa din ziua împăcării, ci în toate jertfele cele sângerose impunerea mânilor era însoțită de rostirea unei mărturisiri a păcatelor.

Impunerea asta a mânilor rînduită în jertfele cele sângerose ale legii lui Moisi o vom explica deci ca transpunere simbolică-tipică a păcatelor și a vinei în chipul următoriu:

Cel ce aduce jertfa, simțesce și știe, că el față cu Dumnezeu cel preasfînt și preadrept, înaintea căruia se înfățișează spre a deprinde religia în locul merit pe sama cultului dumnezeesc, e păcătos, vinovat, vrednic de mîrte (II Moisi 33, 20: „Nu vei pute vedea fața mea, că nu va vedea omul fața mea, și să fie viu”; Isaie 6, 5: „O ticălosul de mine, că m'am umilit, că fiind că sînt om, și buze necurate avînd și locuesc între popor, care are buze necurate, și pe Împăratul Domnul Savaot l-am vădut cu ochii mei”). Cuprins de grăță de păcatul, care l-a făcut vrednic de mîrte și l-a eschis de la apropierea la Dumnezeu și de la petrecerea cu Dumnezeu, jertfitoriul ar fi gata, să dea de bună voe spre mîrte viața sa trupescă, lucrul cel mai scump, ce-l are (Iov 2, 4: „Tote, câte are omul, le va da pentru sufletul său”), el ar lua însuși asupra sa mîrtea ori o ar primi bucuros de la altul, numai să se potă împăca cu Dumnezeu. Dar „Dumnezeu nu voesc mîrtea păcătosului, ci să se întorcă păcătosul de la calea sa și să fie viu” (Ezech. 33, 11). Dumnezeu a oprit vîrsarea de sînge omenesc (I Moisi 9, 5 ur.). A fără de aceea nici chiar darea de bună voe a vieții trupesci n'ar fi în stare, să împace maiestatea cea nemărginită a lui Dumnezeu vătămata prin păcat.

Omul deci, pentru ca măcar să se mărturisescă într'un chip vedit și cât se potă de energie, că el e vrednic de mîrte, mai de parte pentru ca să se declare gata a-și da viața sa proprie spre mîrte, de cum va Dumnezeu o ar pofti, și pentru ca prin o ast fel de manifestare faptică a conștiinței despre vinovăția sa și a ascultării să facă din parte-și tot posibilul spre a se împăca éráși cu Dumnezeu, substituie în locul său o viață nerațională, un animal, și sevârșesce cu el aceea, ce după dreptul rigoros al lui Dumnezeu ar avé să se sevârșescă cu el însuși, adecă uciderea. Acesta are deci să se înțelgă ca o pedepsă pentru păcate, ca o suferire a morții în modul substituirii, ca o satisfacție și satisfacție vicară. Înse fiind că animalul în sine privit e nevinovat, și fiind că prin urmare uciderea lui în loc sfînt, înaintea ochilor lui Dumnezeu s'ar păré de tot nemotivată, el are mai întăiu să se încaree, — firesce că numai în mod simbolic, — cu păcatul, care a făcut pe jertfitoriul, să fie vrednic de mîrte, cu vina jertfitoriului cea vrednică de mîrte, și încercarea asta se sevârșia prin impunerea mânilor. Acesta era deci substituirea unei vieți nevinovate în locul alteia vinovate prin aceea, că se transpunea în simbol păcatul și vina, cari apăsaui pe cea din urmă. Impunerea mânilor era deci o acțiune esențială de pregătire la uciderea animalului de jertfă, érc uciderea acesta era scopul impuneri mânilor.

Căci pe cum am aréat deja, după căderea protopăriiștilor nostri conștiința păcătoșeniei și vinovăției a pășit pe primul plan în toate acțiunile cultului dumnezeesc. Asta o dovedesce și faptul, că în cultul dumnezeesc al legii lui Moisi se rînduesce impunerea mânilor și vîrsarea sîngelui în arderile de tot și în jertfele de pace întocmai ca și în jertfele pentru păcat și în cele pentru delict. Conștiința păcătoșeniei propriie și a sfînteniei lui Dumnezeu în Israilitul evlavios era așa de puternică și vie, cât el, de câte ori avea să se apropie la Dumnezeu și să comunice cu el, tot de una se temea, că va muri. Dorința de comunicarea acesta și bucuria cauzată prin dobîndirea ei se retrăgea

în apoiă temerii, că nu va pute să sufere comunicarea aceea. Cum ar fi putut deci, când el aducea o jertfă de pace, pentru ca printr'însa să ajungă la comunicarea cu Dumnezeu, să se facă așa zicînd casnic și comesan al lui, cum ar fi putut să nu-i vină în minte întăiu și mai întăiu păcătoșenia sa, carea îl făcea incapabil de o atare onóre și fericire, și să nu-i cuprindă sufletul dorința de a șterge păcătoșenia aceea? Și când simțul de recunoștință pentru binefaceri primite ori dorința de alte binefaceri îl împingea, să aducă o jertfă de pace, óre nu trebuia, ca și atunci contrastul nevredniciei lui celei păcătoșe să-i cuprindă și stăpănescă gândul și simțirea așa, că și atunci întăiu și mai întăiu trebuia să se valideze și să-i cuprindă inima conștiința păcătoșeniei lui și trebuința satisfacerii?

Israilitul credincios era deci pătruns de o atare conștiință vie a păcătoșeniei și vinovăției sale și cuprins de dorul ferbinte de a dobîndi ertarea păcatelor, dar de o dată era conșci și despre aceea, că sîngele animalului în sine privit nu potă să satisfacă pentru păcate, și că prin urmare nu potă să fie reală nici transpunerea aceea a păcatelor, care se sevârșia prin impunerea mânilor. Dar atunci, mai ales dacă el cunoscea promisiunile mesiane, trebuia să i-se impună sperarea unei transpuneri viitoare reale a păcatelor și a unei satisfacții reale viitoare pentru ele, o sperare, care, — ori cât de turbure ar fi fost, — totuși îl aducea deja prin anticipare în raport cu Christos, care „nu a cunoscut păcatul”, și Dumnezeu „pentru noi păcat l-a făcut” (II Cor. 5, 21) așa, că Christos „păcatele noastre le pórta și pentru noi rabdă durere, — s'a rănit pentru păcatele noastre și a pătimit pentru fărădelegile noastre, certarea împăcării noastre pe dînsul, și cu rana lui noi toți ne-am vindecate, — ca o óe la junghiare s'a adus, — că s'a luat de pe pămînt viața lui, pentru fărădelegile poporului meu s'a dus la mîrte” (Isaie 53, 4 urr.)

2. *Junghiarea animalului de jertfă.* Dacă impunerea mânilor pe animalul sacrificial o pricepem ca o transpunere a păcatului și vinei, atunci în mod consecuent avem să privim junghiarea animalului sacrificial de executarea pedepsei și mîrtea lui de mîrte vicară. Nu preotul, ci jertfitoriul junghie animalul și exprimă prin acesta, că ar fi gata a da viața sa proprie vrednică de mîrte, dacă Dumnezeu ar voi-o acesta și nu s'ar îndestuli mai virtos cu atăta, ca omul prin uciderea unui animal să mărturisescă vrednicia sa de mîrte cea isvorită din păcat și promptitudinea de a muri și să apeleze ast fel de o dată la o substituie viitoare perfectă.

Dacă jertfele sângerose, întru cât într'însele se jertfesc viața, își au rădăcina în conștiința vredniciei de mîrte contrase prin păcat, și dacă datorita asta se solvia prin mîrte, prin oferirea de bună voe a unei vieți substituite, atunci urmăzează în chip neîndoios, că junghiarea sacrificială era acțiunea cea mai centrală în ritualul jertfelor sângerose și punctul de culminare a jertfei subiective. Viața avea să se jertfescă, mîrte avea să se sufere, pentru ca să se espieze păcatele; dacă s'a jertfit o dată viața, atunci s'a jertfit lucrul cel mai mare, care-l potă jertfi o ființă viețuitoare, căci nimeni nu potă da mai mult de cât viața sa. Destrucție are să se întimple în jertfă, și anume în jertfa sângerósă are să se întimple destrucția unei vieți și destrucția unui obiect merit spre nutrire vieții trupesci; cea dintăiu se sevârșesce în junghiare, ceeaaltă în arderea cărnii sacrificiale. Despărțirea sîngelui din trup pentru jertfa sângerósă ca jertfă de viață e forma jertfei și are deci în jertfă însemnătate centrală.

Până aci am avut înaintea ochilor numai partea subiectivă a junghiării sacrificiale, numai oferirea vieții spre mîrte din partea celui ce aducea jertfa. Nici chiar când omul păcătos de bună voe și pătruns de pocăință ar da lui Dumnezeu nu numai o viață substituită, ci viața sa proprie, nici chiar atunci jertfirea acesta încă n'ar avé eo ipso puterea de a împăca pe Dumnezeu; preste tot vorbind jertfirea subiectivă potă numai să manifesteze lipsa și dorința de a satisface, potă numai să dovedescă prin faptă spiritul de pocăință și prin toate acestea să predisună sufletul pentru împăcarea cea purcedătoare de la Dumnezeu. Întrégă abstenența simbolică și reală, ce omul o deprinde în aducerea jertfei, ar fi o lucrare asemenea celei a lui Tantal, dacă Dumnezeu nu s'ar milostivi, să primescă cu grație jertfa lui și să-i împărtășescă acesteia virtutea de a satisface. Nu înzădar a zis Domnul către poporul lui Israil: „Altariu de pămînt să-mi faceți mie și să puneți preste dînsul arderile cele de tot ale vóstre și jertfele cele de mîntuire

ale vóstre și oile și vițeii vostri în tot locul, unde voiți numi numele meu acolo, și voiți veni la tine și te voiți binecuvînta" (II 20, 24) Său pe scurt, de esența jertfei se ține primirea jertfei din partea lui Dumnezeu, și acesta o sevârșia deja preotul prindând sângele, care se scurgea din animalul sacrificial junghiat. Preotul e mijlocitoriu, osebit din poporul cel păcătos, celui ce nu i-se dă voie, să se apropie nemijlocit la Dumnezeu, preotul e sfânt (în chip simbolic), e alesul lui Dumnezeu (IV Moisi 16, 5), reprezentantul lui Dumnezeu față cu poporul lui Israel cel petat cu păcate. Și preotul ca reprezentant al lui Dumnezeu; așa dară în numele lui Dumnezeu, primia la junghiere sângele, viața cea dată spre mórte. În acela-și moment, în care jertfa se sevârșia în chip subiectiv, se da viața spre mórte, se răbda mórtea de jertfă, în acela-și moment urma deja și primirea ei din partea lui Dumnezeu, așa, că acum esența jertfei apărea sevârșită în chip subiectiv și obiectiv. De aceea sângele, în dată ce ajungea în mâinile preotului, în dată avea putere satisfactorie, despécătuitoare și sfîntitoare, ceea ce fără de primirea jertfei din partea lui Dumnezeu nu ar fi fost așa. V. III Moisi 8, 15; 8, 23—25; 14, 13—19.

Importanța acésta a junghierii animalului sacrificial se vede deja și de acolo, că s. Scriptură o amintesc pretutindenea anume III Moisi 1, 5; 3, 2; 4, 4 ș. a. m. d.) și spune, că ea are să se

sevârșescă în locul cel sfînt și anume în laturea cea cătră méză nópte a altariului (III Moisi 1, 11; 4, 24 ș. a. m. d.). Momentositatea centrală, ce o are junghierea animalului de jertfă și prinderea sîngelui, apare încă și mai bine din scrierile L. N. Întrînsele pretutindenea se dă importanța cea mai mare morții lui Christos, așa dară uciderii sacrificiale, și mântuirea, împăcarea noastră cu Dumnezeu se derivă din mórtea lui Christos, din sângele lui vórsat spre mórte. Rom. 5, 6: „Christos, fiind noi nepuțincoși, în vremea sa pentru cei necredincioși a murit.“ 5, 10: „Că de vreme ce fiind noi vrășmași, ne-am împăcat cu Dumnezeu prin mórtea Fiului lui.“ II Cor. 5, 15: „Că de a murit unul pentru toți, éta dar toți au murit.“ Gal. 2, 21: „Nu lapéd darul lui Dumnezeu; că de este dreptatea prin lege, Christos dar în deșert a murit.“ Col. 1, 22: „În carnea trupului lui prin mórte să vé pună pe voi sfînti și nepetați și nevinovați înaintea sa.“ Evr. 9, 27 ur.: „Și pe cum este rînduit ómenilor o dată să móră, érá după aceea judecata, așa și Christos o dată fiind jertfit, ca să ridice păcatele multora șel.“ Apoc. 5, 9: „Te-ai junghiat și ne-ai réscumpérat pe noi lui Dumnezeu cu sângele tău.“ Ast fel jertfa de pe muntele căpățînii ne oferesce cheea pentru înțelegerea cultului celui de pe muntele Moria.

(Va urma.)

Ben Hur

său

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

„Cari sînt înțelepții timpului nostru?“ continuă Messala. „Nu aceia, cari își sfarmă capul și se cértă asupra unor lucruri mórte, asupra unui Vil, a unui Joe, a unui Iehovah, asupra unor filosofeme și religii. Spune-mi un nume mare, Iudo! Nu mă împórtă, unde îl vei găsi, în Roma ori în Egipt ori în Orient ori aci în Ierusalim, — Pluto să mă ducă în împérătia umbrelor, dacă vei găsi vre unul, care materialul pentru gloria sa nu l-a împrumutat din viața prezentului, dacă vei găsi vre unul, care să fie privit de sfînt óre ce, ce nu-i servia spre ajungerea scopului său, ori să fie desprețuit óre ce, ce putea, să-i servescă! Cum a stat lucrul cu Irod? Cum cu Macabeii? Cum cu Cesarul cel dintăi și cu al doilea? Pe ei îi imiteză! Fă acum începutul! Éta Roma îți întinde mîna, tot așa de gata a-ți sta întru ajutoriu, pe cum a stat întru ajutoriu Idu-meului Antipatru.“

Tinérul Iudeu trémura de indignare, și când pórtă grădinii se închise în urma lor, el își iuți pașii încă și mai tare, pentru ca să scape.

„O, Roma! O, Roma!“ șopti el.

„Fii cu minte!“ îi zise Messala mai de parte. „Desfă-te de nebuniile unui Moisi! Privește situația așa, cum este! Cutéză a privi Parcelor în față, și ele îți vor spune, că Roma e lumea! Întrébă-le despre Iudea, și ele-ți vor răspunde: „Iudea e, ceea ce voesc Roma, să fie!““

Ei erau acum la pórtă. Iuda se opri și depártă cu gingășie mîna lui Messala de pe umérul său. Apoi privi în ochii lui, pe când al său trémura în scáldați în lacrimi.

„Te înțeleg, pentru că tu ești un Roman, — tu nu mă poți înțelegi, pentru că eu sînt un Iudeu. Tu mi-ai cauzat astăzi durere amară, că mi-ai impus convingerea, că noi nu mai putem fi prietini, pe cum am fost, — nici o dată! Aci ni-se despart căile! Pacea Dumnezeului părinților mei să fie cu tine!“

Messala îi întinse mîna. Iuda pași

prin pórtă. După ce se depártase, Romanul se opri puțintel gánditoriu. Apoi trecu și el prin pórtă și ridicându-și capul zise întru sine:

„Fie! Eros a murit, — Marte e stăpân!“

III.

Casa lui Iuda.

De la intrarea în sfînta cetate, — de acolo, de unde azi e pórtă sfîntului Ștefan, — ducea un drum în direcție vestică, paralel cu frontul vestitului castel numit turnul Antonia. Drumul ducea până la valea ti-ropeă, mergea apoi cu ea puțintel mai spre sud, făcea apoi o cotitură și se continua apoi érá spre vest cu ceva mai de parte de pórtă, carea tradiția o cunoșce sub numirea de „pórtă judecății“. De acolo drumul ducea peziș cătră sud. Călătorii ori învétatul, cel ce a studiat localitățile Ierusalimului, va recunoșce în drumul acesta așa numita „via dolorosa“, carea pentru creștini e de mai mare interes, de și de interesul cel mai trist, de cât ori care drum al lumii. Scopul, care-l urmărim, de o cam dată nu pretinde, să ne căștigăm cunoșcinta întregului drum; dimpotrivă ne ajunge, dacă ne vom îndrepta atențiunea la o casă, care se află în acel unghi, unde strada face cotitura spre mézăzi. Casa acésta va forma un obiect de frunte al istorisirii noastre, și de aceea e de lipsă, să o cunoșcem mai de aproape.

Edificiul avea două fronturi, unul spre méză nóptă și altul spre apus. Fie care front era cam de patru sute de urme de lung. Clădirea ca cele mai multe case ale fruntașilor din Orient avea două rînduri și forma un patrunghi perfect. Strada spre apus avea o lărgime ca de două spre zece urme, spre méză nópte nu mai mare de zece, așa, că dacă mergeai chiar pe lângă ziduri, acelea trebuiau să-ți lege privirea prin înfățișarea lor nefrumosă și neprietinosă, dar imposantă. Ele erau clădite din petri mari necioplite și aședate preste olaltă, cari în afară aveau întru adevér forma aceea, în care au ajuns aci din petrărie. Un pricepătoriu de lucru din timpul nostru ar fi declarat casa de o fortăreță, firesce că abstragînd de la ferești și de la podoba pompósă de-asupra ușilor și porților, care podobă forma o abatere de la obiceiul comun. În laturea apusană erau

patru, érá în cea de nord numai două ferești; ele tóte erau în rîndul al doilea și anume așa, că ieșiau puțintel din zid. În rîndul cel dintăi porțile erau singurele deschidături, cari se vedeau de pe stradă. Ele erau ferecate fórte des cu cuie așa, cât năvălirea asupra lor cu berbeci de piloți fórte cu greú ar fi putut să le strice, dar cu o cale erau împodobite cu cununite de marmoră lucrute fórte frumos, și ast fel străinul, care cunoșcea raporturile sociale din Ierusalim, în dată șcia, că bogatul acela, care locuia în casa acésta, era un Saduceu atât în privință religioasă cât și în privință politică.

Curînd după ce se despărțise lângă palatul din piață de la Roman, se opri Iuda înaintea porții apusane a acestei case și bătă în pórtă. În una din aripile ei era o porțiță. Asta i-se deschise, și el intră repede răspundînd la salaamul adânc al portariului.

Fiind că aranjarea internă a casei și ulterioarele pățanii ale tinérului ne interesază, vom să-i urmăm.

Coridorul, în care intră, era asemenea unui tunel strîmt cu ziduri poleite și cu bolțitură pe ici pe colé spartă. De amîndouă laturile erau lăviți de petră, pe cari multa folosire le-a negrit și lucit. După doi ori cincî spre zece pași ajunse într'o curte, care din trei laturi era închisă prin fronturile unor căsi cu câte două rînduri. Rîndurile de din jos cuprindeau stauri, érá cele de din sus cu balustradele lor cele puternice se înfățișau ca o fortăreță. Servitorii, cari umbla pe terase, scărțăirea rîșnițelor, rufele acățate de sfori întinse, porumbii și găinile, cari sbura și umbla vesele, glasurile caprelor, vacilor, căștilor și cailor, cari se audiau din stauri, o trócă de adăpat tăiată în petră, — acestea tóte spuneau, că aci e curtea economică a casei.

Laturea răsăritenă o închidea un zid, în care era o pórtă mare. Prin asta intră tinérul și ajunse în o altă curte largă, care era plantată cu tușuri și cu vițe și udată printr'o cascada, ce era aproape de portal. Arcade ușore se înălțau aci și se aședau pe colonne îmbrăcate în viță și umbrite cu perdele vérgate roșu și alb.

În laturea sudică ducea o scară în sus pe terasele rîndului al doilea, la care erau

aplicate jalușii mari, ca să scutescă împotriva razelor soarelui. Altă scară ducea de pe terase până sus pe coperiș, a cărui margine era tivită cu o cunună de piatră cioplită și cu o balustradă de cărămidă roșie turnată în șese unghiuri. Pretutindenea domnia aci curățenia cea mai pedantă, carea nu suferia pe pământ nici o frunzuliță și nici un fir de colb. Acestea toate dimpreună cu impresia totală a iconei, ce se îmbia aci vederii, și cu liniștea, ce domnia aci, în dată îți spunea, mai înainte de ce ai fi vădut pe locuitorii, că asta e casa unei familii, ce cuprindea o poziție socială înaltă.

În curtea acésta a doua tinéru se îndreptă în dreapta și pășind prin tușul, ce în parte era înflorit, și urcând o scară de piatră ajunse pe terasa cea largă padimentată cu lespeși de piatră deja foarte tocite. Apoi continuându-și calea spre mézá nópte intră într'un vestibul întunecat și trecând printr'insul ajunse într'o odaie, carea érá o cuprinse întunecime, în dată ce cădu perdeaua în urma lui. Cu toate acestea el se știu orienta aci, merse spre un divan, se aruncă pe el și aședându-și pe frunte mâinile încrucișate zăcea nemișcat.

Când se făcuse întunec, întră o femeie în ușe și-l chemă pe nume. El răspunse, și ea intră.

„Cina a trecut, și e deja nópte. Nu ești flămînd, fiul meu?“ întrebă ea.

„Nu,“ răspunse el.

„Ești bolnav?“

„Sînt ostenit.“

„Mamă-ta a întreat de tine.“

„Unde e?“

„În filigoria de pe coperiș.“

El se ridică și ședă.

„Bine dar. Adă-mi ceva, să mânânc.“

„Ce dorești?“

„Ce-ți convine ție, Amrah. Nu sînt bolnav, dar n'am voe spre nimica. Viața nu-mi pare așa de prietinosă ca azi dimineță. O bôlá nouă, Amrah mea! Și tu, carea mă cunoști așa de bine și tot de una mi-ai ajutat, poți să-ți bați capul și să afli ori ce, ce să-mi fie și nutremînt și medicină. Adu-mi, ce voești tu.“

Întrebările Amrei și cu deosebire tonul ei, care era adânc, iubitoriu și îngrijat, dovedia limpede, că între ei doi susta un raport amical. Femeea puse mâna sa pe fruntea lui și apoi ieși liniștită zicînd:

„Îndată voi aduce ôre ce.“

După scurtă vreme se întorse și aduse pe o tasă de lemn un blid cu lapte, câte va feluțe de pâne albă fină, o fertură de grâu zdrobit, o găină friptă, miere și sare. Lângă acestea puse un păhar de argint cu vin și o candelă de bronz aprinsă.

(Va urma.)

Bibliografie.

Din interesanta „Bibliotecă pentru toți“, a cărei publicațiunii se lăteșc tot mai mult și sînt tot mai interesante, însemnăm ultimii numeri:

Nro 71. C. I. Stăncescu: *Ce este frumuseța? Artele plastice în România. Cum se judecă operele de artă?* Cu portretul și biografia autorului.

Nro 72. Buzoianu: *Cugetări asupra poporilor vechi: Egiptul.* Dă prețioșe notițe asupra acestei țări.

Nro 73, 74, 76, 77. Vlahuță: *Dan*, roman, scris într'o frumoasă limbă românească.

Nro 75. Sibleanu: *Armonii intime*, cuprinde în ediția III versurile poetului mort în vîrsta de 23 ani.

Nro 78. Anger și Sandeau: *Ginerile lui Poiriez*, o frumoasă comedie, în care se descriu moravurile franceze.

Nro 79. Panu: *Nastratin Hogea, Înteleptul Arghir și nepotul său Aradam*, bucăți pline de morală sănătoasă și lățite foarte mult de la prima lor aparițiune.

Nu preste mult va apăre: *Dicționarul francez-român de Urechia*, de preste 750 pag., care nu va costa mai mult ca 2 lei.

A apărut și se află de vîndare la tipografia seminarială:

Elemente de Algebră

pentru clasa IV, V, VI, VII și VIII gimnasială de **Emiliu Viciu** profesor gimnasial.

Manual aprobat din partea Esc. Sale Ministrului r. u. de culte și instr. publică în manuscris sub Nr. 3151 din 1895. Blaș 1896. — Prețul 2 fl. v. a.

Instituțiunile calvinesci

în biserica românească din Ardel,

fazele lor în trecut și valoarea în prezente.

Studiu istorico-canonice de **Dr. Alexandru Grama**. — Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare și se poate procura cu prețul de **3 fl.** la **Tipografia seminarială în Blaș** (Balázsfalva).

Tot la tipografia seminarială se află de vîndare:

Legile politico-bisericesci din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul Preavenatului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Prețul unui exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestui op. Fără de cartea acésta nici un preot nu pôte, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-ce prin legile politico-bisericesci s'au schimbat toate raporturile de drept privitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficiu preotesce, din care să lipsescă acésta carte, în care se află toate cele, de câte are trebuință preotul în urma situațiunii noué create prin legile aceste.

Triod, crudo fl. 6.50, legat în piele tare și cu copcii fl. 10.

Apostoler, folio, crudo fl. 4.40, legat în piele și cu margini aurite fl. 6.40.

Liturgieriu, crudo 2 fl. 20 cr., legat în piele 3 fl. 20 cr.

Editor și redactor răspundător:

Dr. Victor Szmigelski.

Nro 3853—1896.

(39) 2—3

Escrerie de concurs.

La un stipendiū de 60 fl. v. a. pentru învățacei de măestrie din fundațiunea fericitului preposit capitular *Constantin Papfalvi* se escrerie prin acésta concurs cu terminul de 10 Novembre 1896.

Învățaceii de măestrie, cari doresc a obține acest stipendiū; au să-și provadă cererile cu următoarele documente:

1. Carte de botez; 2. contractul închiat cu respectivul măestru, la care se află, în copie; 3. atestat de la măestru despre progresul ce-l fac în măestrie; 4. atestat despre purtarea morală de la oficiul parochial gr. cat.

Cererile să se înainteze pe calea oficiului parochial la acest Consistoriu.

Blaș din ședința consistorială ținută în 12 Septembre 1896.

Victor

Archiepiscop și Metropolit.

Magazin de lemne de lucru și de foc.

Subscrișul am onóre a aduce la cunoștința On. Public din loc și jur, că érá mi-am restabilit magazinul meu de lemne bine asortat la casa-mi proprie, și servesc pe lângă prețurile cele mai moderate materialul cel mai bun.

Templărie.

Primesc tot felul de lucrări de mésar pentru edificii, pe cum și strane de biserică și mobiliaruri de școli, despre cari la cerere servesc cu preliminar.

Entreprise de pompe funebre.

La casuri de mórte recomand aședămîntul meu de înmormintare bogat asortat, în care toate obiectele, atât cele mai de rînd, cât și cele mai fine se pot căpéta cu prețurile cele mai ieftine. — Sieriuri de metal, ce se inchid hermetice, din primele fabrici. — Sieriuri de brad și stejar din lucrătorea-mi proprie.

Pe lângă referențe bune se acórdă plătiri în rate.

Rugând On. Public pentru spriginul binevoitor semnez

Blaș (Balázsfalva) 1896.

cu distincsă stimă

Ștefan Oltean

templar.

(29) 5—10